

POLITIK FOR FREMtidENS ARKITEKTUR

Det skaber synlige resultater, når kommunen investerer i god arkitektur. Smukke kulturhuse, skoler og idrætsanlæg kan virke som en katalysator for udviklingen i en by eller en bydel. Men der kan opnås flere resultater, når offentlige myndigheder, virksomheder og private bygherrer alle arbejder i retning af højere arkitektonisk kvalitet i byggeriet. Et styrket samarbejde kan fx tage udgangspunkt i en kommunal arkitekturpolitik.

Regeringens arkitekturpolitik fra maj 2007 lægger stor vægt på det offentliges medansvar for at fremme den arkitektoniske kvalitet. Kommunale arkitekturpolitikker nævnes som et af midlerne. En række danske kommuner har allerede formuleret en arkitekturpolitik, og flere er nu på vej i forlængelse af regeringens udspil. Men arkitekturpolitik er et vanskeligt felt, for hvordan defineres god arkitektur, hvem skal inddrages og hvordan omsættes abstrakte visioner for fremtidens arkitektur, når spaden sættes i jorden? Planog har taget pulsen på kommunernes aktuelle arbejde med arkitekturpolitik.

Arkitekturpolitik som vækstdriver

I Århus Kommune er Byrådet og stadsarkitekten i gang med at støbe kuglerne til en kommunal arkitekturpolitik, som skal sigte mod to hovedmål: *"Arkitekturpolitikken bør sigte mod at skabe øget livskvalitet gennem god arkitektur og smukke byrum. Men der er også penge i god arkitektur – det er ganske enkelt en vigtig eksportvare i vidensamfundet"*. Siger Gøsta Knudsen, stadsarkitekt i Århus Kommune og fortsætter:

"Arkitekturpolitikken kan også skabe vækst ved at styrke arkitektfirmaernes konkurrenceevne. Hos os kan det blandt andet ske ved, at vi stiller høje, arkitektoniske krav til demonstrationsprojekter i byen og ved at igangsætte flere arkitektkonkurrencer. Dermed får vi ikke blot arkitektur af høj kvalitet i byen – byens erhvervsliv kan også tjene penge på arkitekturpolitik".

Men hvad er arkitektur af høj kvalitet? Det kan ifølge Gøsta Knudsen ikke defineres i stramme materialekrav i en arkitekturpolitik.

Den skal i stedet sikre en løbende, offentlig debat om arkitektonisk kvalitet. Det er især vigtigt at omsætte arkitektfagets egne, faglige diskussioner til en bredere, offentlig debat. Det kan fx ske ved etablering af et informationscenter på havnen og ved guidede busture for borgerne rundt til de store byudviklingsprojekter i Århus.

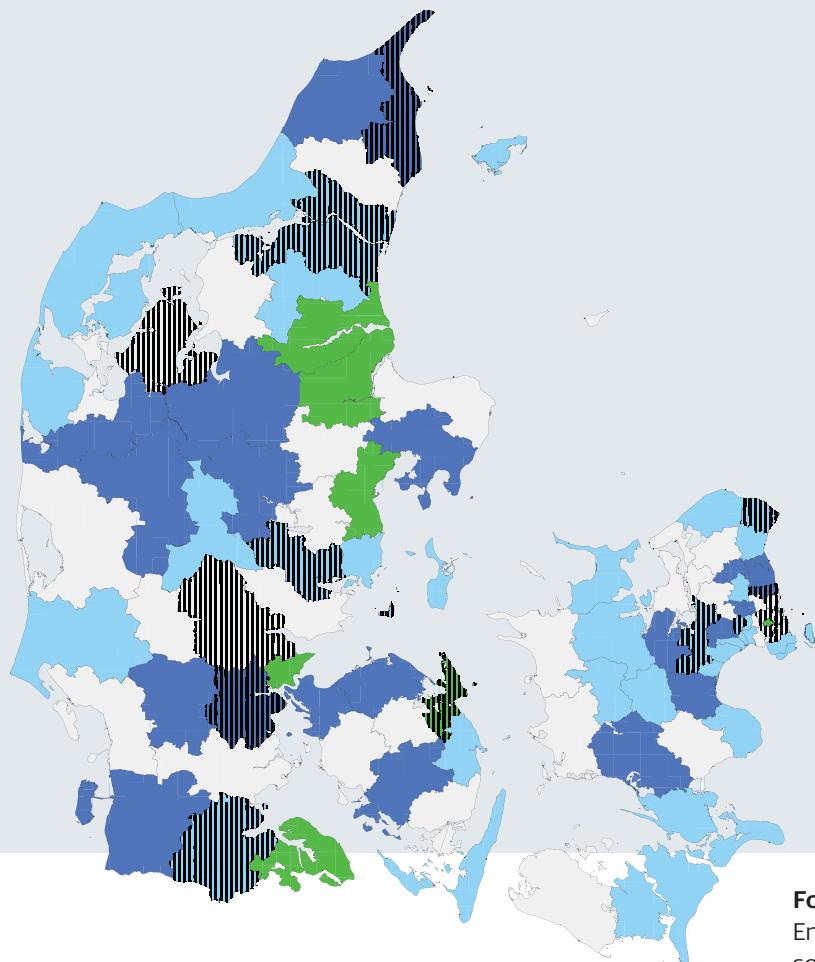
Arkitekturpolitik er dog mere end proces og debat. Gøsta Knudsen peger på, at arkitekturpolitikken blandt andet bør fokusere på at sikre de store, landskabelige kvaliteter, skabe smukkere infrastruktur og øge kvaliteten i de store projekter.

Den frie fugl

I Århus har kommunen ændret den interne organisering af arbejdet med arkitekturpolitikken, i erkendelse af at det er en meget tværsektoriel disciplin. Gøsta Knudsen forklarer:

"Vi har nytænkt stadsarkitektens rolle. I stedet for at have ansvaret for en stor plan- og byggesagsafdeling er jeg en fri fugl uden medarbejdere. Min opgave er ikke at skabe kvalitet ved at styre byggesagsbehandlingen, men at gå ind i styregrupperne i nogle af de store byudviklingsprojekter og rådgive om, hvordan der kan arbejdes med at styrke den arkitektoniske kvalitet. At jeg har den frihed giver netop tiden til at gå meget på tværs, og dermed også gå ind i fx vejprojekter eller projekter på kulturområdet. Det giver et andet fokus end i den traditionelle stadsarkitektrolle. Det kræver til gengæld et utrolig godt samarbejde med de øvrige afdelinger og forvaltninger, som skal omsætte planerne til virkelighed".

Nyt fra PLAN09

Kommunernes arkitekturpolitik

- Er i gang med at udarbejde en arkitekturpolitik
- Overvejer at udarbejde en arkitekturpolitik i 2007 eller 2008
- Overvejer ikke at lave en arkitekturpolitik
- Intet svar
- Har en arkitekturpolitik for hele kommunen eller dele af en sammenlagt kommune

PLAN09

Landsplanområdet, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet 2007

Copyright: KMS

Fokus på arkitekturpolitik i kommunerne

En rundspørge i det elektroniske netværk om planlægning, som omfattede 73 af de 98 kommuner, viste at 12 har en arkitekturpolitik og 7 er i gang med at formulere en. Yderligere 24 kommuner overvejer at udarbejde en arkitekturpolitik i 2007 eller 2008.

Politik for bevaring og kulturmiljøer

I Mariagerfjord Kommune oplever arkitekt Simone Christensen i planafdelingen, at der både er behov for en overordnet politik og for konkrete værktøjer i arbejdet med arkitektur i planlægning og byggesagsbehandling.

"Den nye kommune har en meget kompleks geografi og store bevaringsværdier. Der er stor, politisk interesse for at få formuleret en fælles politik, ikke mindst for vores kulturmiljøer og de mange bevaringsværdige bygninger. Det er et meget vanskeligt emne at tage hul på. Vi tager bl.a. udgangspunkt i indsatsområderne i regeringens arkitekturpolitik. Vi har ikke tilrettelagt en stor, åben proces, men fokuserer på at formulere et administrativt oplæg, som politikerne i det nye byråd kan tage udgangspunkt i. For os har det i første omgang drejet sig om at formulere en politik, som afstemmer forventningerne mellem politikerne og administrationen."

Kommunens planlæggere og byggesagsbehandlere efterlyser konkret inspiration til værktøjer i dagligdagen. Simone Christensen fortsætter:

"Den konkrete, daglige dialog med den enkelte bygherre er mindst lige så vigtig som en overordnet politik. Vi arbejder derfor med at tilpasse et koncept fra Aalborg Kommune, som består af en række "stilblade", der hvert beskriver en arkitektonisk stilart i enfamiliehuset. Stilbladene giver gode råd til, hvordan man kan bygge om uden at skade den arkitektoniske helhed. Der er ingen grund til, at vi opfinder den dybe tallerken på ny, så længe vi

tilpasser eksemplerne fra andre kommuner til vores geografi og byggestil."

Målgruppen: Borger eller bygherre?

En rundspørge i det elektroniske netværk om planlægning, som er etableret af Plan09 og Dansk Byplanlaboratorium viser, at der arbejdes meget forskelligt med arkitekturpolitik i kommunerne. Der er bred enighed om, at det politiske ejerskab er afgørende i arbejdet med arkitekturpolitik. Der er derimod vidt forskellige holdninger til, hvem der er den vigtigste målgruppe. Næsten halvdelen af kommunerne mener, at borgerne og den brede debat om arkitektur er vigtigst. En lige så stor gruppe mener, at bygherrer, developere mv. er den vigtigste målgruppe, og de lægger dermed mere vægt på den "professionelle" debat om arkitekturpolitikken. Proces og inddragelsesmetoder er således helt afhængige af valg af primær målgruppe.

Inspiration til den svære diskussion om "god arkitektur"

Som opfølgning på regeringens arkitekturpolitik har Dansk Arkitektur Center i samarbejde med Plan09, KL, Akademisk Arkitektforening og Bygningskultur Danmark igangsat et projekt om arkitekturpolitik i kommunerne. I projektet arbejdes der med at udvikle redskaber og inspiration til kommunernes arbejde med arkitekturpolitik, som bl.a. skal tage højde for de lokale forskelle i "plankulturen".

Læs mere på www.plan09.dk/arkitektur. Her finder du bl.a. eksempler på kommunale arkitekturpolitikker.